

Project rond Kaderrichtlijn Water moet



Bram van der Maas: "Er moet nog veel gebeuren om telers bewust te maken van hun verantwoordelijkheid en van de mogelijkheden die zij hebben om de emissie terug te dringen."

De Europese Kaderrichtlijn Water uit 2000 moet er voor zorgen dat de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater in de lidstaten in 2015 op orde is. Een Nederlands zorgenkindje is de waterverontreiniging door gewasbeschermingsmiddelen, die nog steeds te hoog is. WUR Glastuinbouw neemt de situatie in de glastuinbouw onder de loep, draagt oplossingen aan en koppelt deze terug naar de sector. De sector heeft er alle belang bij om de normoverschrijdingen terug te dringen.

TEKST EN BEELD: JAN VAN STAALDUINEN

Volgens projectcoördinator Bram van der Maas (WUR Glastuinbouw) hebben de knelpunten in de glastuinbouw betrekking op puntbelastingen van de diverse werkzame stoffen, zoals carbendazim, imidacloprid en abamectine. "Daarvan worden in concentratiegebieden nog steeds normoverschrijdingen gemeten", zegt hij. "In eerste instantie willen we meer duidelijkheid krijgen over de bijdrage daarin van de glastuinbouwbedrijven. Wanneer de emissieroutes zijn gekwantificeerd, werken we oplossingsrichtingen uit om de emissie terug te dringen. Last but not least moeten de telers er mee aan de slag gaan. De communicatie met producenten vormt daarom een belangrijk sluitstuk van het project."

punt-
belastingen

emissie

Licence to produce

Gevraagd naar de relevantie van het project zegt Van der Maas: "Telers hebben er alle belang bij om de emissie terug te dringen. De voedingstuinbouw heeft uiteraard te maken met regels voor voedselveiligheid en eisen van afnemers, zoals EUREP GAP. In een bredere context groeit het bewustzijn dat maatschappelijk verantwoord ondernemen noodzakelijk is om de 'licence to produce' te behouden." De projectcoördinator: "En als je kijkt naar het toelatingsbeleid voor gewasbeschermingsmiddelen, is er ook een duidelijk eigen belang. Wanneer de sector laat zien dat het de inzet van middelen kan beheersen er daar goed mee omgaat, heeft het ook meer recht van spreken. Het gaat

erom dat we met alle partijen komen tot een realistisch toelatingsbeleid. De maatschappij heeft er immers ook belang bij dat de primaire sector toegang blijft houden tot een breed pakket van middelen."

realistisch
toelatings-
beleid

Kwantificeren emissieroutes

Het project spitst zich toe op de gewassen roos, chrysant, tomaat en radijs. Het startte in 2006 met het inventariseren van bestaande kennis over de effecten van pesticiden, toepassingstechnieken, gewassen, kastypen en schermen op emissie en depositie. Nieuwe input over de omvang van emissieroutes moet komen uit een lopend inventarisatieproject van de waterschappen en een fabrikant van gewasbeschermingsmiddelen, gebaseerd op anonieme enquêtes en metingen bij bedrijven.

Van der Maas: "Andere kennisvragen hebben betrekking op het effect van emissie op de waterkwaliteit in een gebied, het effect van maatregelen op de emissie en de waterkwaliteit in een gebied en het gedrag van middelen in het watersysteem van bedrijven. Daarvoor zijn de opname door het gewas en de afbraaksnelheid van het middel de doorslaggevende factoren. Daarnaast kan het overleg met bijvoorbeeld de waterschappen tot aanvullende kennisvragen leiden."

water-
kwaliteit

Sturingsmaatregelen

Nadat er meer licht is geworpen op de omvang van de emissieroutes, neemt de projectgroep de sturingsinstrumenten onder de loep waarmee de emissie is te beïnvloeden. "In grote lijnen zijn dat de middelen zelf, de toepassingstechnieken, teeltsystemen, technische maatregelen zoals schermen, water- en nutriëntenmanagement en gewasbeschermingsplannen op bedrijfsniveau", vat Van der Maas samen.

"Die verschillende instrumenten bekijken we zowel op zichzelf als in hun onderlinge samenhang. We zijn vooral benieuwd naar de zogenaamde 'best practices'. Bedrijven die hun zaakjes uitstekend voor elkaar hebben en nauwelijks werkzame stoffen uitstoten, kunnen als voorbeeld dienen voor anderen. De verschillen tussen bedrijven in relatie tot sturingsmaatregelen en emissie zijn groot."

nutriënten-
management

Toepassingstechnieken

Van middelen en hun toepassingstechnieken is uiteraard al veel kennis voorhanden. De projectgroep bundelt de bestaande kennis over dampdruk (hoog, gemiddeld of laag), toepassingstechniek (gewas- of ruimtebehandeling) en de persistentie of halfwaardetijd van de middelen. Bij ruimtebehandelingen wordt ook gekeken naar de invloed van schermen. Daarnaast moet lopend onderzoek nieuwe kennis opleveren over het concentratieverloop van imidacloprid en carbendazim in recirculatiesystemen.

persistentie

Teeltsystemen maatregelen

De emissie van gewasbeschermingsmiddelen is mede gerelateerd aan het teeltsysteem. De projectgroep wil het kwalitatieve inzicht in de belangrijkste emissieroutes van teeltsystemen daarom vergroten. Daarbij dient zich ook het betrekkelijk nieuwe fenomeen aan van mobiele teeltsystemen in de teelt van glasgroenten en snijbloemen. In 2007 hoopt de projectgroep de vraag te beantwoorden hoe deze systemen het middelengebruik en de emissie beïnvloeden.

mobiele teeltsystemen

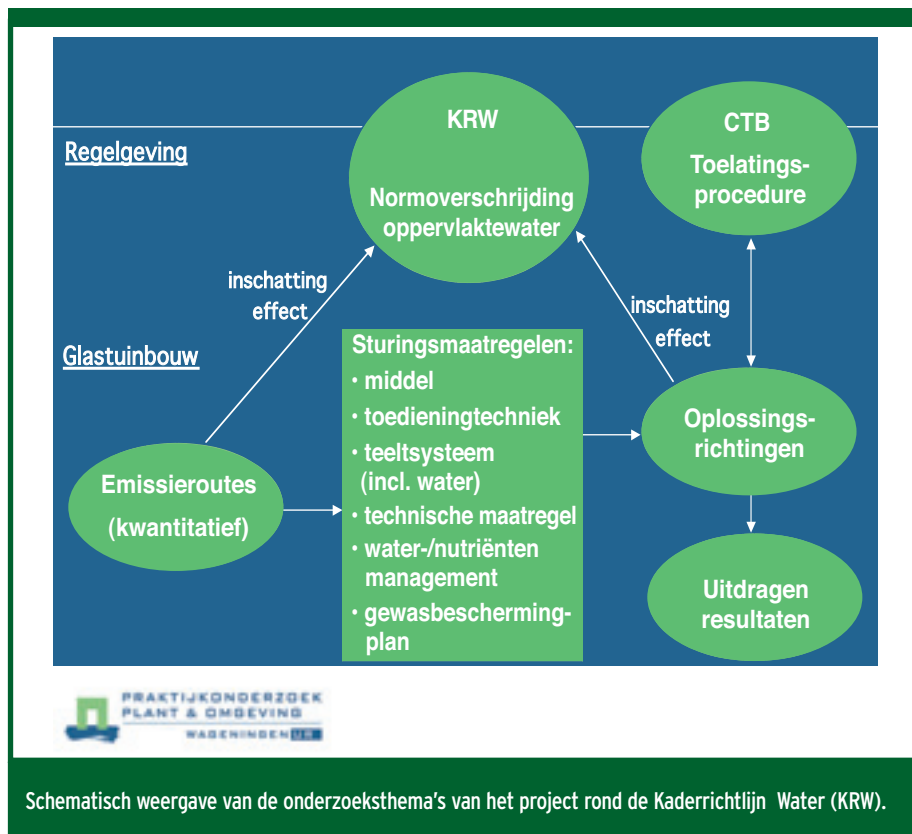
Bij de technische maatregelen wordt vooral gekeken naar waterzuiverings-, ont-smettings- en ontzoutingstechnieken. Met name Alterra heeft daar in het verleden veel onderzoek naar gedaan. De projectgroep evalueert de geschikte technieken voor de glastuinbouw.

Water en nutriëntenmanagement

Ten aanzien van water- en nutriëntenmanagement inventariseert de projectgroep de bestaande kennis over vier thema's: het minimaliseren van de uitspoeling in kasgrond door vermindering van de watergift, gewasspecifieke normen voor spuien in verband met het zoutgehalte, watergeefmodellen en een berekeningsmodel voor de uitspoeling van werkzame stoffen naar het grondwater. De projectgroep gaat daarvoor ook te rade bij het praktijknetwerk 'Omgaan met normen voor mineralen', die de aanbevelingen van de WOGG (Werkgroep opstellen gebruiksnormen glastuinbouw) in praktijk brengt.

watergeefmodellen

Tenslotte moet er in 2007 kennis beschikbaar komen over de beregeningsregimes en de intensiteit van drainage in de praktijk. "Daarmee kunnen we een link leg-



Schematisch weergave van de onderzoeksthema's van het project rond de Kaderrichtlijn Water (KRW).

gen tussen theorie en praktijk", licht Van der Maas toe.

Gewasbeschermingsplan

Planmatig werken draagt bij aan beheersing van het middelengebruik. De projectgroep gaat daarom inventariseren hoe de praktijk omgaat met gewasbeschermingsplannen. De resultaten worden getoetst aan bestaande kennis over ontwikkelingen in de biologische bestrijding en de beschikbaarheid van alternatieve middelen. Ze worden bovendien vergeleken met de resultaten van verschillende praktijknetwerken en het project Telen met Toekomst.

Telen met Toekomst

Oplossingsrichtingen uitdragen

De inventarisatie van bestaande kennis, lopende initiatieven en nieuw onderzoek moet uiteindelijk resulteren in concrete oplossingsrichtingen voor bedrijven. Die dienen uiteraard te worden uitgedragen. "Hoe en wanneer we dat gaan doen kan ik nog niet precies aangeven", zegt Van der Maas. "Wel is duidelijk dat er nog veel moet gebeuren om telers bewust te maken van hun verantwoordelijkheid en van de mogelijkheden die zij hebben om de emissie terug te dringen. We zullen daarvoor in elk geval de meetgegevens over de

emissie gaan communiceren. Het communicatiebeleid wordt in ieder geval afgestemd met de communicatiewerkgroep van Nefyto, met de projectgroep Telen met Toekomst en met de projectgroep 'Schone Bronnen, nu en in de toekomst'. Daarin werken drinkwaterbedrijven, Nefyto, waterschappen en LTO Nederland samen aan schoner water. Daaruit blijkt al dat er heel wat initiatieven naast elkaar lopen. We gaan vooral praktisch te werk. Waar mogelijk zullen we aansluiten bij andere projecten, waar nodig zullen we eigen communicatieactiviteiten opzetten. Waar het om gaat is dat we uiteindelijk met een helder verhaal bij de telers komen."

vooral praktisch

WUR Glastuinbouw voert een project uit dat gericht is op het terugdringen van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen door glastuinbouwbedrijven. Dit is nodig om op termijn te kunnen voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. Onderdelen van het project zijn het kwantificeren van de emissiestromen, het inventariseren van de sturingsmogelijkheden en het aanreiken van oplossingsrichtingen voor de telers.

SAMENVATTING